

Białystok, 2.01.2023

Prof. dr hab. Wioletta Miłkowska

Dziedzina: sztuki

Dyscyplina artystyczna: sztuki muzyczne

e-mail: vmilkowska@tlen.pl

RECENZJA

Recenzja rozprawy doktorskiej mgr Doudou Huang sporządzona w związku z przewodem doktorskim o nadanie stopnia doktora w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej sztuki muzyczne na zlecenie Rady Naukowej Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Sztuki w Szczecinie, podjęte na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2020 poz. 85, art.190 ust.2).

Zlecniodawca recenzji

Akademia Sztuki w Szczecinie, w związku z powołaniem na recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Doudou Huang, wynikającym z uchwały nr 2 z posiedzenia członków Komisji Doktorskiej z dnia 8.11.2022, powołanej przez Radę Dyscypliny Sztuki Muzyczne Akademii Sztuki w Szczecinie.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Temat pracy:

Analiza i praktykowanie technik dyrygowania oryginalnych utworów chóralnych Księgi pieśni autorstwa Doudou Huang

Praca doktorska mgr Doudou Huang, której promotorami są: prof. dr hab. Krzysztof Olczak i prof. dr hab. Waldemar Górski z Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku obejmuje:

1. Dzieło artystyczne – koncert zarejestrowany w dniu 10 maja 2021 w Tianjin (Chiny)
2. Rozprawę doktorską- opis dzieła artystycznego.

Doudou Huang jest absolwentką Akademii Muzycznej im. S. Moniuszki w Gdańsku, gdzie rozwijała swoje zdolności kompozytorskie pod opieką prof. dra hab. Krzysztofa Olczaka oraz prof. dra hab. Leszka Kułakowskiego. Studia na kierunku dyrygentury chóralnej ukończyła w klasie prof. dra hab. Waldemara Górskiego. Umiejętności kompozytorskie oraz praktyka w zakresie dyrygentury chóralnej umożliwiły Doktorantce zaproponowanie oryginalnego projektu muzycznego jako dzieła artystycznego w przewodzie doktorskim.

Ocena dzieła artystycznego

Program dzieła artystycznego obejmuje dwanaście utworów skomponowanych lub opracowanych przez Doudou Huang. Koncepcja projektu wynika z pewnych założeń filozofii

konfucjańskiej w obszarze muzyki, przypisujących pieśni niezwykle znaczącą rolę w życiu człowieka. Klucz ten posłużył do wyboru tekstów z *Księgi pieśni* Konfucjusza.

W zaproponowanym cyklu, dziewięć utworów to kompozycje wokalne i wokально-instrumentalne, natomiast pozostałe trzy są instrumentalne, wykonane solo na instrumentach: guzheng i guqin.

Program koncertu:

1. *Pieśń powracającej łodzi* (*Song of Returning Boat*)
2. *Kołysanka* (*Lullaby*)
3. *Dary* (*Gifts*)
4. *Ciepły wiatr* (*Kai Feng*)
5. *Żółta rzeka jest szeroka i bezkresna* (*He Guang*)
6. *Gdzieś na wodzie* (*On the water somewhere*)
7. *Wiązka kwiatów brzoskwini* (*Peach Blossoms Beam*)
8. *Twój kołnierz* (*Your Collar*)
9. *Gruchanie* (*Cooing*)
10. *Orchidea* (*Orchid*)
11. *Pieśń laski* (*Song of Cane*)
12. *Trzcina* (*JianJia*)

W prezentacji dzieła artystycznego pod dyрекcją Doudou Huang udział wzięli:

- Shenyang Chamber Choir of Jiuge
- Welcul Tong (fortepian)
- Affiliated String Orchestra of Tianjin Symphony Orchestr
- Doudou Huang (guzheng)
- Yao Wang (guqin)

Początkowym zamierzeniem Doktorantki była realizacja koncertu w dniu 18 kwietnia 2021, jednakże w rezultacie, z przyczyn pandemicznych koncert odbył się 10 maja 2021 w Chinach, w mieście Tianjin. Z tego też powodu nie było możliwości zaangażowania pierwotnie przewidzianego chóru dziecięcego Liaoning Radio and Television Children's Choir. Ze względu na reżim sanitarny prezentacja dzieła artystycznego miała miejsce bez udziału publiczności i została zarejestrowana na nośniku DVD. Cytując za Doudou Huang „*płyta ma charakter premierowy, tak została rozpowszechniona i stanowi podstawowy materiał do oceny w postępowaniu doktorskim*” (s. 4 opisu dzieła artystycznego).

Koncepcja koncertu została drobiazgowo przemyślana. W atmosferę chińskich obyczajów zawartych w poezji i muzyce wprowadza słuchacza *Pieśń powracającej łodzi* (*Song of the Returning Boat*) wykonana przez Doktorantkę na instrumencie historycznym - guzheng. Znaczenie tradycji w kulturze chińskiej podkreślają także: zaprezentowana ceremonia parzenia i picia herbaty oraz ubiory wykonawczyń. Kolejny utwór to *Kołysanka* (*Lullaby*), na głosy

żeńskie z towarzyszeniem fortepianu nawiązująca do dziecięcego okresu ludzkiego życia. Doudou Huang doskonale oddaje charakter utworu prowadząc łagodnie kantylenowe frazy. W wielu przypadkach są one zwieńczone współbrzmieniami konsonansów doskonałych lub dźwiękami unisono, w których Doktorantka uzyskała stopliwe, czyste brzmienie. Tego rodzaju przykładem jest zakończenie utworu, gdzie materiał muzyczny opiera się na długiej legowanej przez cztery takty nucie, wykonanej w dynamice decrescendo, i której realizacja wymaga właściwego gospodarowania oddechem. Pieśń *Dary (Gifts)* jest odmienną w charakterze i zawiera teksty w języku chińskim i angielskim. Należy zaznaczyć, że w omawianym utworze Doudou Huang znakomicie wydobyła radość płynącą z uczucia między dwojgiem ludzi. W dalszym przebiegu koncertu Doktorantka wprowadza słuchaczy w refleksyjny nastrój pieśni *Ciepły wiatr (Kai Feng)* opowiadającej o szacunku syna dla matczynego trudu, miłości i mądrości towarzyszącej wychowywaniu dzieci. Kolejne losy człowieczego bywają trudne i zawiłe, tak jak w pieśni *Żółta rzeka jest szeroka i bezkresna (He guang)* wyrażającej tęsknotę za domem rodzinnym. Nostalgia tymczasem przybiera formę manifestu, oparta na materiale muzycznym o zupełnie odmiennej artykulacji i dynamice niż w dotychczasowych kompozycjach, z użyciem tekstów równolegle w języku angielskim i chińskim, śmiało prowadzonych frazach melodycznych odzwierciedlających nie tylko pragnienie powrotu do domu ale także odwagę realizacji celu. Zwraca uwagę wielokrotne wykorzystanie współbrzmienia kwarty czystej, którego poprawne intonacyjnie wykonanie musi być uwarunkowane szczególnym skupieniem śpiewających osób. Kolejna pieśń *Gdzieś na wodzie (On the water somewhere)* przeznaczona jest na chór żeński a cappella. Dyrygentka wprowadza nas w nastrój miłosnych marzeń „rysując” frazy niezwykle miękko. W dalszej części koncertu Doktorantka zaprasza słuchaczy do przeżywania muzycznych wrażeń pod wpływem brzmienia utworów instrumentalnych *Wiązka kwiatów brzoskwini (Peach Blossoms Beam)* oraz *Twój kołnierz (Your Collar)* zaprezentowanych na tradycyjnym instrumencie chińskim guqin. *Gruchanie (Cooing)* to dziewiąta część dzieła artystycznego. Skomplikowana opowieść o trudnej miłości mężczyzny w sytuacji różnic klasowych społeczeństwa ma także odzwierciedlenie w materiale muzycznym pieśni. Tym razem Kompozytorka postawiła zespołowi żeńskiemu wiele wyzwań wynikających z konstrukcji utworu, która w głosach chóralskich jest bardzo różnorodna. W warstwie wokalne użyto sylab naśladujących ptasie gruchanie, następnie tekstu w językach angielskim i chińskim. Zaznacza się różnorodność grup rytmicznych, częsta zmienność metrum a zatem i pulsacji. Fragmenty muzyczne przebiegają w dwugłosie i trzygłosie, często z dźwiękami przedłużanymi ligaturą, natomiast melodyka zawiera w sobie wiele zmian chromatycznych i zdobień w formie przednutek. Tymczasem wiedza, doświadczenie, świadomość problematyki, doskonały kontakt z zespołem pozwala Doktorantce pewnym gestem budować właściwą dramaturgię utworu. Z kolei piękna pieśń *Orchidea (Orchid)* nawiązuje już do wieku dojrzałego człowieka. Symbolika kwiatu jest związana z postacią Konfucjusza. Znaczenie to jest także podkreślone poprzez pełniejsze brzmienie wokalne wynikające z zaangażowania chóru mieszanego a także dostojne prowadzenie frazy przez Doudou Huang. *Pieśń laski (Song of Cane)* to pieśń śpiewana przez Konfucjusza na krótko przed śmiercią. W zaproponowanym przez Doktorantkę materiale muzycznym warstwa wokalna chóru mieszanego w zależności od dramaturgii tekstu osiąga sześciogłosowość. Zwieńczenia prowadzonych głosów częstokroć wykorzystują kwarty, kwinty i oktawy, których wykonanie wymaga szczególnej czujności. Dyrygentka prowadziła ten utwór

w sposób spokojny, a nawet kontemplacyjny, adekwatny do treści poezji. Jako ostatnia, została wykonana trzyczęściowa kompozycja *Trzcina (JianJia)*. Utwór przeznaczony jest na chór żeński, fortepian i kwartet smyczkowy. Wykorzystano w nim tekst w języku angielskim. W warstwie instrumentalnej zwraca uwagę odmienność harmonii. Subtelnie kreowany przez Dyrygentkę przebieg wokalne linii melodycznej celnie wyraża najważniejsze z dążeń w ludzkim życiu - poszukiwanie miłości.

Podsumowując, concept dzieła artystycznego jest bardzo oryginalny. Prezentacja koncertu została starannie przygotowana. Dobór tekstów literackich, ich opracowanie oraz ostateczna interpretacja to wynik dogłębnych przemyśleń Doudou Huang. Cykl utworów charakteryzuje różnorodność konstrukcji muzycznych, z których wynika szereg trudności wykonawczych. Dzieło artystyczne zawiera kompozycje instrumentalne, wokalne oraz wokально-instrumentalne, przy czym aparat wykonawczy jest zróżnicowany zarówno w warstwie wokalne jak też instrumentalnej. Zarejestrowany koncert jest obrazem umiejętności Doudou Huang jako kompozytorki, instrumentalistki i dyrygentki. Doktorantka wykazała się profesjonalizmem w zakresie pracy nad interpretacją poszczególnych utworów, rozwiązywania problematyki wykonawczej we współpracy z chórem żeńskim jak też mieszanym, a także w prowadzeniu utworów a cappella oraz kompozycji wokально-instrumentalnych.

Dzieło artystyczne oceniam pozytywnie.

Ocena rozprawy doktorskiej

Mgr Doudou Huang przedstawiła dysertację doktorską pt. *Analiza i praktykowanie technik dyrygowania oryginalnych utworów chóralnych Księgi pieśni autorstwa Doudou Huang*, będącą opisem dzieła artystycznego.

Praca teoretyczna składa się z pięciu rozdziałów poprzedzonych wstępem.

1. Myśl muzyczna Konfucjusza
2. Guqin jako najważniejszy instrument w życiu i twórczości Konfucjusza
3. Wybrane pieśni - teksty
4. Wybrane pieśni - ogólna charakterystyka warstwy muzycznej
5. Mój język kompozytorski

Kompletności pracy dopełniają kolejno: bibliografia, spis obrazów, spis przykładów oraz aneksy (folder koncertu, informacje o wykonawcach, słowo wiążące do koncertu- wersja językowa angielska, zbiór kompozycji - partytury, płyta DVD zarejestrowanego koncertu doktorskiego oraz angielskie tłumaczenie opisu dzieła artystycznego).

Już we wstępie Autorka zaznacza, że *niniejsza praca jest jedynie dopełnieniem i opisem koncertu doktoranckiego*. Z tego też powodu zrealizowane cele mają charakter artystyczno-twórczy, a nie badawczo-naukowy (s. 4 opisu dzieła artystycznego). Podczas dokonywania charakterystyki tekstów, materiału muzycznego, omówienia wykorzystanych tradycyjnych instrumentów chińskich Doktorantka posłużyła się metodą opisową i porównawczą. Doudou Huang zaznaczyła również, że w korelacji do tematu pracy doktorskiej *analiza odnosi się do*

aspektu inspiracji twórczej, a praktyka dyrygowania odnosi się i przedstawiona została w części artystycznej (s. 4 opisu dzieła artystycznego).

W Rozdziale I Doktorantka zarysowuje poglądy Konfucjusza w odniesieniu do muzyki na podstawie traktatów teoretycznych. Myśl konfucjańska podkreśla szczególną rolę muzyki w życiu człowieka, jej związek z obrzędowością, harmonią i emocjami. Zaznacza zasadność kształcenia muzycznego w wychowaniu, szczególnie w zakresie śpiewu i gry na instrumentach. W kolejnych podrozdziałach Autorka odniosła się do wyboru tekstów poetyckich załączając informacje dotyczące *Księgi Pieśni*, będącej częścią *Pięcioksięgu Konfucjańskiego*. Kluczem do wyselekcjonowania interesujących ją treści był aspekt emocjonalny. Cytując Doudou Huang: *motywem przewodnim, według którego zostały dobrane teksty, jest pełny cykl życia, od narodzin poprzez dzieciństwo, pierwsze zakochanie, aż po śmierć; (...) emocje zawarte w tekście w naturalny sposób wyrażone są dźwiękami (...) Muzyka podążając za tekstem nie wyraża ich wprost, lecz najczęściej obrazuje przedstawiony treścią wiersza krajobraz będący symbolem, odzwierciedleniem wewnętrznego stanu ducha głównego bohatera* (s. 13 opisu dzieła).

Rozdział II to opis tradycyjnych instrumentów, jakimi są guqin oraz guzheng. Doktorantka przedstawia ich ważne znaczenie w kulturze chińskiej a także naświetla zasadnicze różnice między tymi instrumentami.

Zarówno Rozdziały I i II oparte są o niezbyt obszerną bibliografię, co Autorka uzasadnia trudnościami wynikającymi z sytuacji pandemicznej.

Rozdział III zawiera analizę wybranych do opracowania tekstów. Są one tłumaczeniem angielskiej wersji *Księgi Pieśni*. Polski jej przekład został dokonany przez Marzenę Szlenk-Illiewą i wydany nakładem wydawnictwa Alfa-Wero. Klucz doboru pieśni przedstawiono już w Rozdziale I *Muzyczna myśl Konfucjusza*, w podrozdziale *Wybór tekstów i estetyczna koncepcja artystyczna*. Doktorantka zamieszcza w Rozdziale III tłumaczenia dziewięciu tekstów pieśni. Są to: *Kołysanka (Lullaby)*, *Dary (Gifts)*, *Ciepły wiatr (Kai Feng)*, *Żółta rzeka jest szeroka i bezkresna (He guang)*, *Gruchanie (Cooing)*, *Gdzieś na wodzie (On the water somewhere)*, *Orchidea (Orchid)*, *Pieśń laski (Song of Cane)*, *Trzcina (JianJia)*. Obrazują one różne etapy życia ludzkiego. Rozważania dotyczące tekstów są dość pobieżne, nie mniej jednak Autorka opisu dzieła artystycznego wyjaśnia znaczenie symboliki ich treści.

W Rozdziale IV zamieszczono ogólną charakterystykę warstwy muzycznej wybranych pieśni. Zaproponowane dzieło artystyczne zawiera cykl utworów skomponowanych lub opracowanych przez Doktorantkę, która zróżnicowała je zarówno pod względem aparatu wykonawczego jak też konstrukcji. Są tu pieśni przeznaczone do wykonania a cappella na chór żeński oraz mieszany, a także z towarzyszeniem fortepianu. Z kolei *Trzcina (Jian Jia)* to kompozycja na chór żeński, fortepian i zespół instrumentów smyczkowych. Kompozytorka omawia poszczególne pieśni pod względem obsady wykonawczej, budowy formalnej oraz ich ogólnego charakteru, opisując przy tym zabiegi operowania poszczególnymi elementami muzycznymi. Podkreśla także istotną rolę zastosowanego instrumentarium, w szczególności fortepianu.

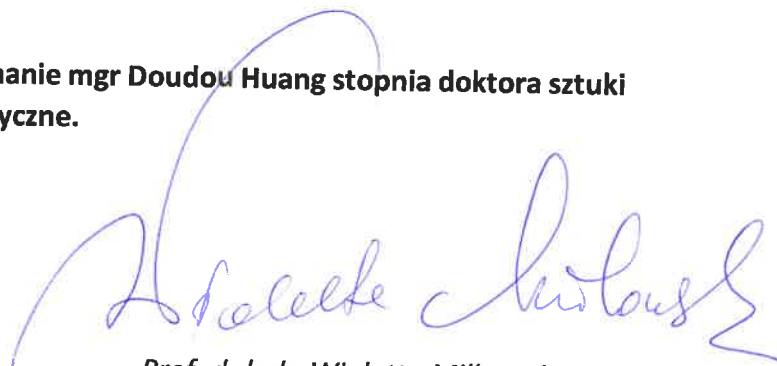
Rozdział V zatytułowany *Mój język kompozytorski* stanowi omówienie procesu twórczego w odniesieniu do powstawania materiału muzycznego, zaprezentowanego jako dzieło artystyczne. Autorka podkreśliła fakt inspiracji chińskim folklorem. Zwróciła też uwagę na innowacyjność w swojej twórczości, polegającą na rozwijaniu własnego konceptu w oparciu o połączenie elementów tradycyjnych z różnymi stylami muzycznymi. Jednakże niedosyt pozostawia brak jakiejkolwiek analizy pod względem problematyki wykonawczej wynikającej z owych konstrukcji muzycznych oraz opisu sposobów rozwiązywania trudności, które w rezultacie doprowadzają do uzyskania całokształtu kompozycji, i których efektem jest załączone, wykonane na bardzo dobrym poziomie pod dyktando Doudou Huang dzieło artystyczne.

Konkluzja

Mgr Doudou Huang przedstawiła pracę doktorską zawierającą dzieło artystyczne i jego opis w rozprawie zatytułowanej *Analiza i praktykowanie technik dyrygowania oryginalnych utworów chóralnych Księgi pieśni autorstwa Doudou Huang*. Praca doktorska nosi cechy oryginalności i nowatorstwa oraz stanowi wkład w rozwój dyscypliny sztuki muzyczne.

Stwierdzam, że dzieło i jego opis są zgodne z Ustawą z dn. 20 lipca 2018 poz.1668, art. 187 pkt ust. 3 i 4. W ten sposób Doktorantka spełnia wymagania art. 187 ust.1 i 2 Ustawy z dn. 20 lipca 2018 r.

Pracę doktorską przyjmuję i wnoszę o przyznanie mgr Doudou Huang stopnia doktora sztuki w dziedzinie sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Prof. dr hab. Wioletta Miłkowska

(recenzent)